Барыа дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҢА

ССКП Өлөҥөк оройуонунааҕы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советын органа

Тахсара 8-с сыла.

№ 51 (716)
Бэс ыйын
30
күнэ
1961 сыл
БЭҺТИНСЭ

Сыаната 1 харчы

Күндү табаарыс! Съезд иннинээҕи куоталаһыыга киирсэҥҥин норуот съезкэ анаммыт араапарыгар эн үлэҥ туһунан эмиэ этиллэрин курдук үлэлээ!

Партия XXII съеһин тус бэйэ бэлэхтээх, коммунистическайдыы көрсүөҕүҥ!

Советскай Союз Коммунистическай партиятын Киин Комитетын Пленумун туһунан

ИКФОРМАЦИОННАЙ ИҺИТИННЭРИИ

1961 сыл бэс ыйын 19 күнүгэр Советскай Союз Коммунистическай партиятын Киин Комитетын Пленума буолла.

ССКП КК Пленума «ССКП Программатын бырайыагын туһунан» ССКП КК Бастакы секретара табаарыс Хрущев Н. С. уонна «ССКП Устаабын бырайыагын туһунан» ССКП КК секретара табаарыс Козлов Ф. Р. дакылааттарын иһиттэ уонна дьүүллэстэ.

Пленум үлэтигэр ССКП КК чилиэннэрэ, ССКП КК чилиэнигэр кандидаттар, Союзнай республикалар компартияларын КК, партия крайкомнарын уонна обкомнарын бастакы секретардара, ССКП КК итиэннэ союзнай органнар эппиэттээх үлэһиттэрэ кыттыыны ыллылар.

Пленум туһаанаах ууруохтары ылынна, олор бүгүн бэчээттэнэллэр.

ССКП ПРОГРАММАТЫН БЫРАЙЫАГЫН ТУҺУНАН

Табаарыс Хрущев Н. С. дакылаатыгар ССКП КК Пленума 1961 сыл бэс ыйын 19 күнүгэр ылыммыт ууруоҕа

«ССКП Программатын бырайыагын туһунан» ССКП КК Бастакы секретара табаарыс Хрущев Н. С. дакылаатын истэн уонна дьүүллэһэн баран, ССКП КК Пленума программнай комиссия киллэрбит итиэннэ ССКП КК Президиума көрбүт Советскай Союз Коммунистическай партиятын Программатын бырайыагын биир санаанан биһириир.

ССКП Программатын бырайыагын ССКП чилиэннэрэ уонна кандидаттара итиэннэ бары үлэһиттэр бүттүүн билсиһиилэригэр итиэннэ дьүүллэһиилэригэр 1961 сыл от ыйын 30 күнүгэр бэчээккэ таһаарарга.

ССКП Программатын бырайыагын бастакы сүһүөх партийнай тэрилтэлэргэ, оройуоннардааҕы, куораттардааҕы, уобаластардааҕы, кыраайдардааҕы конференцияларга уонна союзнай республикалар компартияларын съезтэригэр киэҥник дьүүллэһиини тэрийэллэригэр союзнай республикалар компартияларын КК, партия обкомнарын, крайкомнарын, горкомнарын, райкомнарын эбээһинэстиргэ.

ССКП устаабын бырайыагын туһунан

Табаарыс Козлов Ф. Р. дакылаатыгар ССКП КК Пленума 1961 сыл бэс ыйын 19 күнүгэр ылыммыт ууруоҕа

ССКП КК секретара таб. Козлов Ф. Р. „ССКП Устаабын бырайыагын туһунан" дакылаатын истэн уонна дьүүллэһэн баран ССКП КК Пленума уурар:

1. ССКП КК Пленумун көрүүтүгэр ССКП КК Президиума киллэрбит ССКП Устаабын бырайыагын сүҥьүнэн биһириргэ.

2. ССКП Устаабын бырайыагын ССКП чилиэннэрэ уонна кандидаттара итиэннэ ССРС бары үлэһиттэрэ бүттүүн билсиһиилэригэр уонна дьүүллэһиилэригэр 1961 сыл атырдьах ыйын 20 күнүгэр бэчээккэ таһаарарга.

3. ССКП Устаабын бырайыагын бары бастакы сүһүөх партийнай тэрилтэлэргэ, оройуоннардааҕы, куораттардааҕы, уобаластардааҕы, кыраайдардааҕы конференцияларга уонна союзнай республикалар компартияларын съезтэригэр киэҥник дьүүллэһиини тэрийэллэригэр союзнай республикалар компартияларын КК, партия обкомнарын, крайкомнарын, горкомнарын уонна райкомнарын эбээһинэстиргэ.

ССКП КК Бастакы секретара уонна ССРС Министрдэрин Советын председателэ, Социалистическай Үлэ үс төгүллээх Геройа Никита Сергеевич Хрущев.

ССКП КК Бастакы секретарын уонна ССРС Министрдэрин Советын Председателин Социалистическай Үлэ икки төгүллээх Геройун табаарыс Н. С. Хрущеву Ленин орденынан уонна „Серп и Молот" кыһыл көмүс медалынан үһүс төгүлүн наҕараадалыыр туһунан

ССРС Верховнай Советын Президиумун

Ы Й А А Б А

Ракетнай промышленноһы, науканы уонна техниканы үөскэтиини уонна сайыннарыыны салайыыга итиэннэ „Восток" диэн аргыс хараабылынан советскай киһи космоһы баһылаһыҥҥа саҥа эраны арыйан аан дойдуга аан бастаан космическай көтүүтүн ситиһиилээхтик олоххо киллэриигэ үһулуччулаах үтүөлэрин бэлиэтээн табаарыс **Н. С. Хрущеву Ленин** орденынан уонна **„Серп и Молот"** кыһыл көмүс медалынан үһүс төгүлүн наҕараадалыырга.

ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Л. БРЕЖНЕВ.
ССРС Верховнай Советын Президиумун Секретара М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль
1961 сыл бэс ыйын 17 күнэ.

Балыктааһын саҕаланна

„Өлөөн" совхоз быйыл 22,5 тонна балыгы бултуур былааннаах.

Бу соругу толорорго барыта 25 киһилээх алта бригээдэ тэрилиннэ, кинилэргэ 6 мунха, 60 илим, 30 туу, 6 оҥочо, 6 тыы уонна балыксыттарга аналлаах тангастар бэрилиннилэр.

Билигин совхоз балыксыттара ССКП XXII съеһин тус бэйэ бэлэхтээх көрсөргө бэйэлэригэр үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэни ылынан үлэлииллэр. Күөх булуҥнааҕы таб. Типянов Н.Н. бригэдьиирдээх бригээдэ сорудаҕын 130 бырыһыантан итэҕэһэ суох толорорго соруктанан үлэлиир.

С. Семенов.

Москва ыччаттарын бачыымынан

Москва ыччатын бачыымын батыһан, оройуон үгүс үлэһиттэрэ ССКП XXII съеһин тус бэйэ бэлэхтээх көрсөргө бэйэлэригэр чопчу эбэһээтэлистибэлэри ылыннылар. Олортон сорохторун мантан аллараа бэчээттиибит.

Полиграфистарга

Москва ыччаттарын бачыымнарын өйөөн оройуоннааҕы типография үлэһиттэрэ ССКП XXII съеһэ аһыллыытыгар оҥорон таһаарар бородууксуйа 9 ыйдаах былааһын 110 бырыһыан, оттон сакаас оҥоруутун сыллааҕы былааһын 120 бырыһыан толорорго бэйэлэргэр эбэһээтэлистибэ ылыннылар.

Харыйалаах тутааччыларыгар

Соторутааҕыта совхоз Харыйалаахтаабы отделениетын тутуутун үлэһиттэрин уопсай мунньахтара буолан ааста. Мунньахха 1-№-дээх таб. Петров Т. М. уонна 2 №-дээх таб. Степанов С.Г. бригээдэлэрин чилиэннэрэ барыта 13 киһи кыттыыны ыллылар.

Мунньах кыттыылаахтара бары кыахтарын ааҕан, суоттанан көрөн баран Москва ыччаттарын кэрэ бачыымнарын өйөөн ССКП буолаары турар XXII съеһин тус бэйэ бэлэхтээх көрсөргө бэйэлэригэр маннык үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэлэри ылыннылар:

1. ССКП XXII съеһэ аһыллыытыгар, алтынньы ый 17 күнүгэр түөрт квартиралаах 2 дьиэни туох баар үлэтин бүтэрэн туттарарга.

2. Үлэ күннээҕи нормалыыр 105 бырыһыантан итэҕэһэ суох толорорго. Коллективнай договорга ыйыллар үлэ дьиссипилиинэтин, ис бэрээдэги кытаанахтык тутуһарга.

3. Икки бригээдэ социалистическайдыы куоталаһыытын тэрийэн үлэ оҥорон таһаарыытын үрдэтэргэ.

Билигин үгүс болуотуннуктар күннээҕи нормаларын аһара толороллор.

Н. Уваров.

Ынах сүөһүнү сайыҥҥы мэччитии

Сүөһүттэн элбэх бородууктаны: эти, үүтү ылыы аһатыыттан тутулуктаах. биһиги оройуоммут усулуобуйатыгар ынах сүөһүнү аһатыы саамай үчүгэй кэминэн сайыҥҥы мэччитии буолар.

Биһиэхэ төһө да ынах сүөһүбүт ахсаана аҕыйаҕын үрдүнэн мэччирэҥ сирэ кыараҕас, тиийбэт. Ону аһан биһиги мэччирэҥнэрбит үгүс өттүгэр сүөһүгэ соччо улахан туһата суох оттор үүнэллэр. Итилэр түмүктэригэр сүөһүттэн олус аҕыйах үүтү ылабыт, үүт ылыыта наһаа бытаанньык үүнэр.

Сүөһүттэн ылыллар бородууктаны үрдэтэр иннинэн сүөһү сайыҥҥы мэччирэҥин табатык тэрийиигэ улахан болҕомтону уруоххха. Туох ханнык иннинэ, мин санаабар, мэччирэҥи эрдэттэн былааннаан, уочараттаан туһаныахха. Иккиһинэн: сүөһүнү аһатыыны, мэччитиини хайаан да аналлаах бостуугунан тэрийиэххэ. Оччоҕо аспыт сылларга буоларын курдук мэччирэҥи сыыһа туһаныллыа суох этэ. Билэрбит курдук, урукку сылларга сүөһүлэр көҥүл мэччийэр этилэр. Көҥүл мэччитиигэ сүөһү туһата суох хаамар, мэнээк барар, аҕыйах бириэмэҕэ сынньанар уонна аһылык үчүгэй эрэ өттүн талан сиэн аҕыйах бириэмэҕэ мэччирэҥин сиэн, тэпсэн бүтэрэн кэбиһэр. Сайын иккис анарыгар хайы-үйэ сүөһүгэ үчүгэй аһылыктаах мэччирэҥ орпот. Ол иһин биһиэхэ сүөһү эрдэ үүтэ аҕыйыыр, сүөһү ырар. Онон колхозка, совхозка улахан ночоот тахсар.

Сүөһүттэн ылыллар бороҕууктаны элбэтиигэ сүөһүнү режим быһыытын көрүү, аһатыы, уулатыы улахан суолталаах. Оттон бостууга суох сүөһүгэ сөптөөх режимы олохтоохун кыаллыбат. Итинэн быйыл бары фермаларга бостууктары аныыр хайаан да наадалаах.

А. Николаева, зоотехник.

Кулууп үлэтэ сэргэхсийдэ

Кэнники ыйдарга культура оройуон н а а ҕ ы дьиэтэ ыччат сынньалаҥын атааарыыга хас да кэрэхсэбиллээх биэчэрдэри ыытта. Балайда үчүгэйдик эдэр ыччат баала, „биһиги эйэ иһин“ диэн тематическай биэчэр, тылынан сурунаал ыытылыннылар. Бу биэчэрдэр урукку курдук лекциянан, концертынан, пьесанан эрэ муҥурдамматылар. Биэчэр тематыгар сөп түбэһиннэрэн көрдөрөн агитация араас көрүҥнэрэ туттуллар буоллулар. Холобур, ыччат баалыгар кулууп сибэккинэн, күөх мутукчанан, фонариктарынан, араас флажоктарынан киһини тардар гына киэргэтиллибитэ. Кулууп ортотугар күөх тиитэр олордуллубуттара. Онуоха эбии оркестр, радиола иэйиилээх тыастара ыччаттары оонньуурга-көрүлүүргэ угуйаллар.

Оттон араас көрүҥнээх маассабай оонньуулар, аттракционнар тэриллэннэр ыччаттар бары оонньууга кытталлара ситиһиллибитэ.

„Оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах оҕолору иитии боппуруоһугар“ ыытыллыбыт теоретическай конференцияҕа детсад оҕолорун уруһуйдарын, оһуордааһыннарын выставката тэриллибитэ, оҕо иитиитигэр аналлаах фотовыставкалар, монтажтар оҥоһуллубуттара.

Ол эрээри кулууп үлэтигэр билигин даҕаны бөдөҥ итэҕэстэр бааллар.

Туох ханнык иннинэ, кулууп үлэһиттэрэ биэчэрдэр бириэмэлэригэр кэлэн кулуупка бэрээдэги көрбөтгөр. Ол түмүгэр ардыгар кулуупка общественнай бэрээдэги кэһэллэр (Кальнов), итирэн баран кулуупка охтон хаалаллар (Дмитриев В).

Биллиард, тенис оонньооһуна үчүгэйдик тэриллибэт.

Субуотаҕа, биэчэрдэр буолар күннэригэр кулуупка дьуһуурустуба тэриллибэт.

Бу итэҕэстэр үксүгэр аҥардас сынньалаҥы тэрийии культура үлэһиттэрин күүстэринэн эрэ ыытыллар буолан таһаарыллаллар. ЫБСЛКС райкома бу үлэҕэ мөлтөхтүк кыттар. Бу итэҕэстэр туоратыллыахтаахтар.

«Сардана» корр.

Бүгүн Конго республиката тэриллибитэ биир сыла туолла

1960 сыл бэс ыйын 30 күнүгэр Леопольдвилга парламент үөрүүлээх мунньаҕар Конго тутулуга суох буолуута биллэрилибитэ, 13 мөлүйүөн нэһилиэнньэлээх саҥа государство—Конго республиката тэриллибитэ. Правительство баһылыгынан Конго норуотун геройа Патрис Лумумба талыллыбыта.

Тута сөрөөн туран Конҕоҕа колониальнай режимы оннугар хаалларарга интэриэстээх дойдулар өйөбүллэригэр тирэнэн Бельгия колонизатордара сэбилэниилээх агрессияны саҕалаабыттара. Бельгия ити агрессиятын тохтоторго, кини сэриилэрин Конголтон таһаарарга, онон бу дойдуга эйэни хааччыйарга ананан ыытыллыбыт ХНТ сэриилэрэ Холбоһуктаах Нациялар Тэрилтэлэрин Генеральнай секретара Хаммаршельдынан Конго сокуоннай правительствотын утары туһаныллыбыта. Авантюрист Мобуту баандалара Конго сокуоннай правительствотын баһылыгын Патрис Лумумбаны уонна кини боевой соратниктарын туттан кыыллыы дьакыйаллаарыгар кыаҕы биэрбиттэрэ.

Арҕаа империалистическай эргимтэлэр Лумумбаны дьакыйаммыт Конго сокуоннай правительствотын эһиэхпит уонна кини онтугар бэйэбит сорук бол.

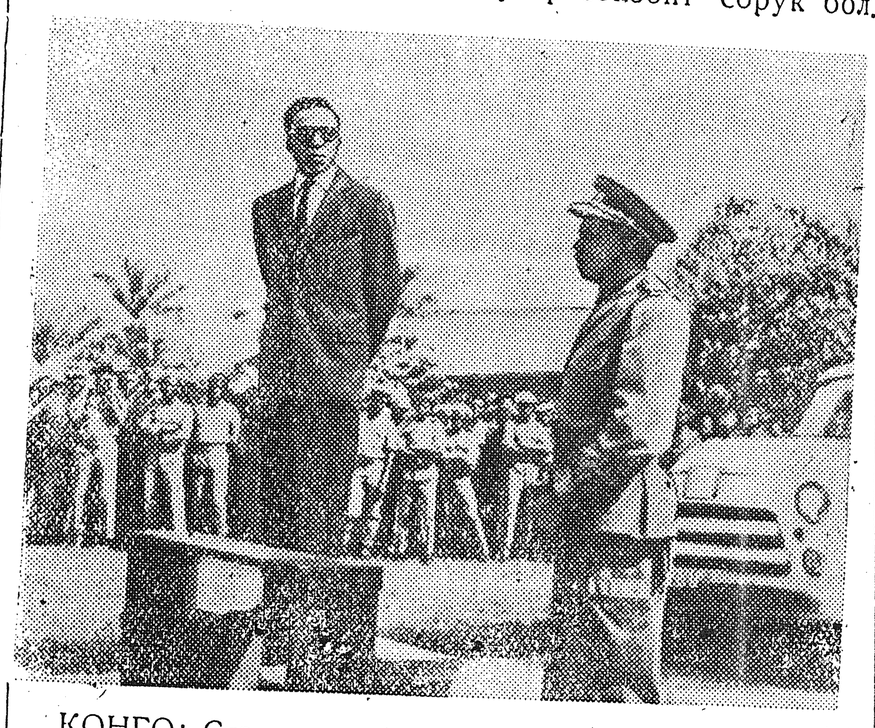

КОНГО: Стэнливил куоракка Патрис Лумумба памятнигын түһэриигэ аналлаах церемония буолла.

Снимокка: Конго сокуоннай правительствотын премьер - министрэ А. Гизенга уонна Конго национальнай армиятын командующайа генерал-лейтенант В.Лундула памятнигы түһэрии бириэмэтигэр.

БЫРААҺЫННЬЫКТААТАХПЫТ ҮҺҮ...

—Бүгүн Советскай ыччат күнүгэр оҕолорбут уҥуор арыыга улахан оонньууну—көрү тэрийэллэр үһү. Дьэ үөрүү—көтүү, көр—нар бөҕө буолар үһү. Үҥкүү арааһа, ырыатойук, илии, атах оонньуута бүтүннүү .. Дьэ, быһатын эттэххэ, түүн 12 чааска диэри баҕас көрүлээ инибит—дэһэ-дэһэ бөһүөлэк олохтоохторо эрдэ туран, таҥастарын-саптарын ыраастанан, өтүүктэнэн, суунан - тараанан лоп курдук 10 чааска оонньуур сир диэки субуспуттара. Дьон бары үөрбүт - көппүт бырааһынньыктыы таҥныбыт. Буолумуна даҕаны, биһиэхэ уһук хоту дойду олохтоохторугар сайын барахсан кэлэн, от-мас көҕөрөн, сир ийэ сиэдэрэй өҥнөөх сибэккилэринэн симэнэн, салгын чэбдигирэн, сыта-сымара тупсан оонньуохха-көрүлүөххэ, ыллыахха-туойуохха саамай кэрэ кэм буолбут. Эчи онуоха эбии бүгүн күммүт үчүгэйэ да бэрт. Халлаан ып - ыраас, сып - сырдык. „Оҕолорум барахсаттар дьэ оонньоон-көрүлээҥ төһө дуоһуйуоххутугар диэри“ диэбиттии күн уота күлүмүрдүү мичээрэр, сиккиэр тыал сөп-сөрүүнүнэн сөп буола-буола сирэйгин бигиир. Эчи үчүгэйин, эчи кэрэтин!

Өлөөн үрүҥ мөһүүрэ урсунун хайа тыыран хас да мотуор өрүһү уҥуор-маҥаар сырсаллар, оонньууга барар дьону таһаллар. Оҕонньордуун, эмээхсинниин, оҕолуун, дьахтардыын биир кэм тохтобула суох уҥуор оонньуур сир диэки субуһаллар.

...11 чаас аһар, оттон 12 чаас аһар. Дьоннор оонньуохтарын, оонньууну көрүөхтэрин баҕараллар, оттон ким да оонньууну тэрийэр-көҕүлүүр киһи диэн мэлигир.

Оҕолор, оҕонньоттор, эмээхситтэр аһыахтарын, буфеттан тугу эмэ ылыахтарын баҕараллар, оттон суоч-соҕотох буфет баарыгар арыгы атыыланар үһү, чараас ойоҕостоох киһи чугаһыах буолбатах, барытын арыгы иһиэхтэрин баҕалаахтар күөнтээбиттэр.

Бириэмэ аастар аайан иһэр, 1 чаас аһар, 2 чаас аһар оонньуу буоллаҕына суох, кубус-кураанах. Дьоннор тэһийбэккэ өрө таҥнары хаамсаллар. Хата буфетка киһи толору, 100 грамм иннигэр үгүс ыччаттар оонньууларын, көрдөрүн-нардарын умнан көлөһүн-балаһын алла-алла уочаракка анньыһаллар... Оттон үгүс ыччаттар түүнү быһа сыбаайбаҕа сылдьан баран сорохторо утуйа, сорохторо уулуссаҕа алардаһа-алардаһа тэлиэс -былаас хаамаллар.

Дьэ ити курдук өр бириэмэҕэ күүтүллүбүт үөрүүлээх бырааһынньыкпыт чуҥкуктук, хомолтолоохтук аастаҕа...

—Бырааһынньык туһунан сахсаан буолта өр да буолла, комиссия тэриллибит сурахтааҕа, үгүс ыччаттар бырааһынньыкка бэлэмнэнэбит дии-дии өрө таҥнары сырсар буолтара сиҥ балай да өр буолла, онтукабыт кураанах эбит дуу?—дэһэ-дэһэ оҕонньоттор-эмээхситтэр төттөрү дьиэлэрин диэки сукуҥнаспыттара.

—Маама, аччыктаатым дьиэбитигэр бара охсуох, буфеттарыттан эчи киһи тиийиниэх буолбатах—дии -дии оҕолор ийэлэрин тула көтөллөр.

—Арыгыларын буфет диэн ааттаабыттара дуу, арыгыны маҕаһыыҥҥа да атыылаатар бука атыыга барыа этэ, — ийэлэрэ мөҥүттэр.

Ити курдук кэпсэтэ-кэпсэтэ хомойбут - хоргуппут ийэлэр, аҕалар, оҕолор, оҕонньоттор дьиэлэригэр тарҕастылар.

Өлөөн ыччата, советскай ыччат күнүн — эдэр саас бырааһынньыгын төһө бэркэ атаардым дии саныыгын?

Г. Семенов.

лурдарбытын правительство баһылыгынан туруоруохпут, Конгоҕа колониальнай режимы оннугар хаалларыахпыт диэн суоттаммыттара. Алҕаһаабыттар. Билигин П. Лумумба солбуйааччыта Антуан Гизенга сокуоннай правительствоны баһылаан Конго тутулуга суох буолуутун уонна территорията бүтүн буолуутун чөлүгэр түһэрэр иһин охсуһар.

А. Гизенга правительствотын Илиҥҥи провинция, Кибу уонна Экваториальнай провинция правительстволара өйүүллэр. Оттон империалистар бэйэлэрин тирэхтэриҥэн ааҕынар Катанга уонна Касаи провинцияларыгар, аан дойдулар агенстволарын биллэриитинэн, нэһилиэнньэ үгүс өттө Гизенганы өйүүр. Конго норуота бу ытык охсуһуутугар үтүө санаалаах эйэни таптыыр киһи аймах өйөбүлүнэн уонна көмөтүнэн туһанар. Онон Конго норуота бэйэтин республикатын политическай тутулуга суох буолуутун, территорията бүтүн буолуутун хайаан да ситиһиэҕэ диэн эрэниэххэ сөп.

Туругурдун бэйэтин национальнай тутулуга суох буолуутун иһин охсуһар героическай Конго норуота!

Редактор
Г. М. СЕМЕНОВ.

РЕДАКЦИЯ УОННА ТИПОГРАФИЯ ААДЫРЫҺА: ӨЛӨНҮӨК СЭЛИЭННЬЭТЭ. ОКТЯБРЬСКАЙ УУЛУССА 15 №-РЭ.

Сакааһын № 51 САХА АССР культуратын Министерствотын Өлөнүөк оройуонунааҕы типографията Тахсар ахсаана 400